

EIROPAS VALODU DIENA 2016

Latviešu gleznotāja Jaņa Rozentāla 150. jubilejai veltītā radošo darbu konkursa
„*RozenTāls Tuvumā*”

NOLIKUMS

1. Konkursa misija:

2016. gada 18. martā apritēs 150 gadu, kopš dzimis latviešu glezniecības pamatlicējs Janis Rozentāls.

Janis Rozentāls (1866–1916) ir viens no latviešu nacionālās glezniecības skolas dibinātājiem, latviešu mākslas modernizētājiem, kas 19. un 20. gadsimtu mijā latviešu profesionālo mākslu pietuvināja Eiropas līmenim. Mākslinieks tiek vērtēts kā viena no sava laikmeta nozīmīgākajām personībām Latvijas kultūrā, sabiedriskajā un mākslas dzīvē un viņa radošais veikums ir ietverts Latvijas kultūras kanonā.

Latviešu valodas aģentūras direktors **Jānis Valdmanis** norāda, ka Jaņa Rozentāla darbs noteikti ir bijis neatsverams latviešu nacionālās pašapziņas veidošanā un sabiedrības izglītošanā. Mākslinieks stingri stāvēja uz latviskā pamata, vienlaikus sevi bagātinot ar Eiropas kultūru. Varbūt tieši tādēļ viņa daiļrade mūsdienu jaunietim var būt tuva un saprotama, jo harmoniski apvieno to, kas raksturo latvisko identitāti, ar pasaules impulsiem.

Mākslinieka jubileja iekļauta arī UNESCO svinamo dienu kalendārā. 2016. gada 15. janvārī, oficiāli atklājot Jaņa Rozentāla jubilejas gadu, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas ģenerālsekretāra pienākumu izpildītāja **Baiba Moļņika** uzsvēra: „UNESCO svinamo dienu kalendārs ir iniciatīva, kuras mērķis ir izcelt dalībvalstu nozīmīgos notikumus, kas sasaucas ar UNESCO vērtībām izglītībā, kultūrā un zinātnē. Jaņa Rozentāla darbība ir pierādījums tam, ka mākslas valoda var būt ļoti spēcīga un svarīga starpkultūru dialoga forma. Viņa darbība vienlaikus ir stāsts par latviešu nacionālās mākslas veidošanos un simbolisks piemērs tam, kā 19.–20. gadsimtā notika citu Eiropas nāciju pašapziņas veidošanās process un kā veidojās nacionālās mākslas skolas.”

Atzīmējot Jaņa Rozentāla 150. dzimšanas dienu, viens no svarīgākajiem uzdevumiem ir vairogt viņa garīgā mantojuma atpazīstamību sabiedrībā – gan Latvijā, gan ārvalstīs. Tādēļ studenti, kas ārvalstu augstskolās apgūst latviešu valodu un kultūru, tiek aicināti piedalīties radošo darbu konkursā „*RozenTāls Tuvumā*”.

2. Konkursa mērķi:

- 2.1. aktualizēt Jaņa Rozentāla garīgo mantojumu, veidojot viņa darbu audioaprakstus dažādās pasaules valodās;
- 2.2. kļūt par impulsu ārvalstu jauniešiem izzināt latviešu mākslinieku daiļradi, raisot jauniešos dziļāku interesi un izpratni par Jaņa Rozentāla lomu latviešu kultūrā;
- 2.3. atbalstīt un motivēt ārvalstu jauniešus latviešu valodas un kultūras apguvē;
- 2.4. sniegt iespēju ārvalstu jauniešiem savas zināšanas par latviešu kultūru un savas valodas prasmes pielietot praksē;
- 2.5. attīstīt jauniešu mākslas darbu interpretācijas prasmes un latviešu valodas prasmi.
- 2.6. stiprināt ārvalstu jauniešu interesi par Latviju, latviešu kultūru un valodu.

3. Konkursa organizators:

Konkursu organizē Latviešu valodas aģentūra (turpmāk – LVA).

4. Konkursa dalībnieki:

- 4.1. konkursā drīkst piedalīties ikviens students, kas apgūst latviešu valodu kā svešvalodu ārvalstu augstskolā;
- 4.2. konkursā nedrīkst piedalīties Latviešu valodas aģentūras darbinieku un konkursa žūrijas ģimenes locekļi.

5. Konkursa darbs:

5.1. konkursa darbs ir trīsdaļīgs, to veido:

- audiotāstījums latviešu valodā un dzimtajā valodā (2 atsevišķi audio faili);
- audiotāstījuma transkripcijas (2 atsevišķi dokumenti);
- konkursa dalībnieka video vizītkarte.

5.1.1. audiotāstījums (audio gids) ir konkursa dalībnieka runas ieraksts par konkursa dalībnieka paša izvēlētu Jaņa Rozentāla darbu. Abās valodās (latviešu un dzimtajā valodā) tekstam ir jābūt vienādam un ne garākam par **5** minūtēm (~ 200-

250 vārdi). Audio faili ir jānosauc konkursa dalībnieka uzvārdā, norādot ieraksta valodu (piemēram, Kalnina_lv. un Kalnina_de.).

5.1.2. audiotāstījumu transkripcijas ir precīzi audiotāstījumu tekstu pieraksti datorrakstā. Katram audiotāstījumam un tā transkripcijai ir jābūt identiem tekstiem. Tekstu transkripcijas ir sagatavojamas atsevišķos *MS Word* dokumentos (A4 formāts, burtu lielums 12, atstarpe 1,5). Audiotāstījumu transkripcijas ir jānosauc konkursa dalībnieka uzvārdā, norādot teksta valodu (piemēram, Kalnina_lv. un Kalnina_de.).

5.1.3. konkursa dalībnieka video vizītkarte ir nofilmēts informējošs materiāls par konkursa dalībnieku. Video vizītkartē jābūt ietvertai šādai informācijai: vārds, uzvārds, augstskola, studiju programma, vecums, latviešu valodas apguves laiks un izvēles pamatojums (kāpēc tiek apgūta latviešu valoda), latviešu valodas lektors, pie kura students mācās vai mācījies. Video vizītkarte ir jānosauc konkursa dalībnieka uzvārdā, norādot teksta valodu (piemēram, Kalnina_lv. un Kalnina_de.).

5.2. konkursa darbs var būt viena dalībnieka rezultāts vai divu konkursa dalībnieku kopdarbs.

5.3. konkursa darbu dalībnieki iesniedz **tikai elektroniski** konkursa noteiktajā laikā;

5.4. konkursa darbu dalībnieki nosūta, izmantojot starpniekserverus lielu failu apmaiņai (*Google Drive, Dropbox* u.c.).

6. Vadlīnijas darba veidošanai:

6.1. konkursa dalībniekiem jāizvēlas viena no Jaņa Rozentāla gleznām audiotāstījuma veidošanai. Jaņa Rozentāla darbi ir pieejami LVA elektroniskajā vārdnīcā „e-PUPA”. Lai kļūtu par vārdnīcas lietotāju, katram dalībniekam ir jāpiereģistrējas. Reģistrācija ir bezmaksas. Saites uz Jaņa Rozentāļa gleznām atrodamas vairākos vārdnīcas šķirklīšos (sk. tabulu).

Darbu adreses	
Vietnes adrese http://epupa.valoda.lv/	
Gleznas/gleznu nosaukums	Šķirklis
	Skat. sadaļu <i>Vizuālā informācija</i>
Zem ābeles	ābele
Gavilējošie bērni	bērns
Pēc dievkalpojuma	Dievs
Māte ar bērnu Zem pīlādža Pikniks	māte
No kapsētas Nāve	nāve
Pavasaris Siguldā Pavasaris	pavasaris
Pašportrets	vīrietis

6.2. audiostāstījumā jāietver

- 1) īsa gleznas autora biogrāfija;
- 2) gleznas satura apraksts;
- 3) gleznas raisītās subjektīvās sajūtas un personīgais vērtējums;
- 4) gleznas vēstījums (ideja).

Apraksta piemērs

Vilhelma Kārļa Purvīša gleznas „Agrais pavasaris” apraksts

Vilhelms Kārlis Purvītis

1872–1945

Agrais pavasaris

Ap 1910 Kartons, eļļa 70.50 x 100.00 cm

Avots: Dr. Gunta Belēviča kolekcija, Latvijas mākslas klasika

<http://www.latvijasmaksla.lv/darbi/106>

Gleznas autors ir latviešu ainavu meistars Vilhelms Kārlis Purvītis.

Daži biogrāfiski fakti: no 1890. gada līdz 1897. gadam Purvītis mācījās Pēterburgas Mākslas akadēmijā, kuru pabeidza ar zelta medaļu un stipendiju, kas ļāva studēt ārzemēs. 1913. gadā viņš ieguva Pēterburgas Mākslas akadēmijas akadēmiķa grādu 1919. gadā Purvīti apstiprināja par Latvijas Mākslas akadēmijas direktoru. Šajā amatā viņš nostrādāja līdz 1934. gadam. No 1922. gada līdz emigrācijai 1944. gadā Purvītis vadīja arī Latvijas Mākslas akadēmijas Dabasskatu glezniecības meistardarbnīcu.

. Purvīti iedvesmoja krievu ainavu meistari, vācu „noskaņu mākslas” ainavisti un tolaik Eiropā populārie skotu gleznotāji. Viens no iecienītākajiem Vilhelma Purvīša darbu motīviem ir ziemas un pavasara mijas ainava.

Glezna „Agrais pavasaris” tapusi ap 1910. gadu. Tajā redzama vēla pēcpusdiena, laiks īsi pirms tumsas iestāšanās. Upe ir līkumaina un tajā var redzēt sniega mākoņus un koku zarus. Zemi klāj sniegš, bet ūdens vairs nav aizsalis. Gleznā krāsas ir niansētas – te saspēlējas pelēcīgais un rožainais tonis. Mākslinieciskā tehnika ir ļoti smalka. Rodas sajūta, ka ūdens vibrē. Koku silueti ūdenī rada jūgendstilam raksturīgo noskaņu. Kompozīcija ir skaidra, tomēr glezna izskatās noslēpumaina. Gaisā var sajūst gaidas.

Dabā pelēkā ir miglas, dūmu un pelnu krāsa. Pelēkā krāsa neizceļas, bet tā norāda uz attīstību. Varbūt tā ir kā fons, kas ļauj izcelties krāsainiem dzīves notikumiem?

Lai gan pelēkā krāsa dominē gleznā, ainava izskatās silta un cerīga. Koku un krūmu rinda veido interesantu ritmu un drosmīgu ainavas centru, kas savieno upi, pazemi, zemi un debesis. Gleznu var skatīties ilgi jo ilgi, tā ir meditātīva.

6.3. analizējot izvēlēto gleznu, īpaša uzmanība jāpievērš gleznas vēsturiskajam kontekstam, stilam, žanram, sižetam, krāsām un formām, gleznas valodai, ko veido gleznas sastāvdaļas — līnijas un krāsas, kompozīcija, noskaņa, arī mākslinieciskā ideja;

7. Konkursa norises laiks:

7.1. konkurss notiek **no 2016. gada 18. marta līdz 2016. gada 30. jūlijam;**

7.2. konkursa uzvarētāji tiks paziņoti **līdz 2016. gada 26. septembrim.**

8. Konkursa norises kārtība:

8.1. konkurss notiek no 2016. gada 18. marta līdz 2016. gada 26. septembrim, darbus lūdzam iesūtīt **līdz 2016. gada 30. jūlijam** (e-pasta nosūtīšanas datums);

8.2. informācija par konkursu tiek ievietota LVA mājaslapā www.valoda.lv un nosūtīta ārvalstu augstskolām, ar kurām LVA ir sadarbība;

8.3. augstskolu studenti piedalās radošo darbu konkursā;

8.4. konkursa darbs un konkursa dalībnieka video vizītkarte jānosūta LVA ar norādi *Radošo darbu konkursam „RozenTāls Tuvumā”* (e-pasts: rozentals2016@valoda.lv vai indra.lapinska@valoda.lv) tālākai izvērtēšanai;

8.5. iesūtot darbu, pavadvēstulē jānorāda

- autora vārds, uzvārds;
- augstskola, studiju programma, kurss;
- latviešu valodas lektors;
- kontaktārunis un e-pasta adrese.

8.6. iesniedzot darbus, autori piekrīt darbu publicēšanai LVA un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas vietnēs;

8.7. LVA organizē darbu publicēšanu.

Visi darbi, kas iesniegti pēc noteiktā konkursa termiņa, netiek virzīti tālākai vērtēšanai.

9. Iesūtīto darbu vērtēšanas kritēriji:

9.1. darba atbilstme tematam;

9.2. latviešu valodas izteiksme (vārdu krājums, valodas lietojums);

9.3. autora domas atklāsme;

9.4. oriģinalitāte un radošs temata risinājums;

9.5. faktu precizitāte;

9.6. darba tehniskā kvalitāte.

10. Uzvarētāja noteikšana:

- 10.1. tiks noteikts viens konkursa uzvarētājs;
- 10.2. konkursa uzvarētājus nosaka LVA izveidota konkursa žūrija ar UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un LVA pārstāvjiem;
- 10.3. žūrijai ir tiesības piešķirt papildu veicināšanas balvas;
- 10.4. konkursa rezultāti tiks publiskoti nolikumā minētajā interneta vietnē līdz 2016. gada 15. septembrim, kā arī tie tiks paziņoti katram konkursa dalībniekam, nosūtot informāciju uz dalībnieka norādīto e-pasta adresi.

11. Konkursa balvas un to saņemšana:

- 11.1. konkursam noslēdzoties, labākie darbi tiks publicēti konkursa organizatora interneta vietnē un UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tematiskajā vietnē www.darini.lv;
- 11.2. konkursa uzvarētājs (viens vai darba autoru pāris) tiks aicināta uz Latviju, lai piedalītos konkursa noslēguma ceremonijā un Eiropas Valodu dienas pasākumos. LVA nodrošinās finansiālu atbalstu uzvarētāja ceļa un uzturēšanās izmaksu segšanai braucienam uz Latviju. Balvas konkursa uzvarētājiem tiks pasniegtas Eiropas Valodu dienas pasākumā 2016. gada septembrī;
- 11.3. žūrija pasniegs divas veicināšanas balvas 2. un 3. vietas ieguvējiem. LVA nodrošinās balvu nosūtīšanu pa pastu.

12. Autortiesības:

- 12.1. LVA ir tiesīga bez papildu saskaņojuma konkursa darbus publiskot nekomerciālos nolūkos;
- 12.2. Autortiesības uz radošo darbu saglabā to autors. Konkursa organizators apņemas, šos darbus publiskojot, norādīt informācija par darbu autoriem.

Kontaktinformācija:

Konsultācijas par konkursu sniedz Latviešu valodas aģentūras Izglītības daļas metodiķe Indra Lapinska: +371 67350760, indra.lapinska@valoda.lv.